

ЧЫСЦІНЯ НАВАКОЛЛЯ ПАЧЫНАЕЦЦА З ЧЫСЦІНІ ДУШЫ

Як супрацоўніцтва Мінпрыроды і Беларускай Праваслаўнай Царквы дапамагае вырашаць экалагічныя праблемы

Чарговае пасяджэнне каардынацыйнага савета па распрацоўцы і рэалізацыі сумесных праграм супрацоўніцтва паміж органамі дзяржаўнага кіравання і Беларускай Праваслаўнай Царквой адбылося днямі ў Бярэзінскім біясферным запаведніку. Пад шатамі запаведных дрэў ўдзельнікі сустрэчы абмеркавалі ход выканання праграмы супрацоўніцтва Мінпрыроды і БПЦ па пытаннях аховы навакольнага асяроддзя.

Па словах міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя **Андрэя КАЎХУТЫ**, дзякуючы свайму аўтарытэту Беларускай Праваслаўнай Царква аказвае вялікі ўплыў на фарміраванне грамадскай думкі, дапамагае ўсвядоміць, што мэта жыцця — не ў максімальным спажыванні, а ў духоўным удасканаленні. «Калі мы займаемся экалогіяй

прыроды, мы ачышчаем душу», — адзначыў міністр.

— Сёння на прыкладзе БПЦ як самай масавай канфесіі ў галіне аховы прыроды вучацца працаваць іншыя канфесіі і рэлігійныя напрамкі (а іх налічваецца 25 у краіне), многія выпрацоўваюць свае цікавыя падыходы, — адзначыў **упаўнаважаны па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў, старшыня каардынацыйнага савета Леанід ГУЛЯКА**.

Сёння Мінпрыроды і Беларускай Праваслаўнай Царква працуюць па некалькіх асноўных кірунках аховы навакольнага асяроддзя.

Штогод у значныя экалагічныя і рэлігійныя даты, Дзень малітвы аб Божым тварэнні, угодкі чарнобыльскай катастрофы, Дзень аховы навакольнага асяроддзя і іншыя праходзяць сумесныя мерапрыемствы і малебны.

У розных рэлігійных арганізацыях і храмах Беларусі сёння займаюцца асветай і выхаваннем грамадзян у духу беражлівага стаўлення да навакольнага асяроддзя. Напрыклад, у

Падчас сустрэчы **Андрэй КАЎХУТА** і Мітрапаліт **Павел** узнагародзілі пераможцаў конкурсу на найлепшы профіль у сацыяльных сетках праекта ЕС і ПРААН «Садзейнічанне пераходу Рэспублікі Беларусь да «зялёнай» эканомікі».

Гродзенскай епархіі дзейнічае адзіны ў краіне экалагічны цэнтр, які пры падтрымцы абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя праводзіць маладзёжныя экалагічныя злёты, мерапрыемствы ў галіне ўстойлівага развіцця.

Многія храмы і прыходы не толькі выходзяць экалагічна дасведчаных грамадзян, але і спрабуюць вырашаць лакальныя экалагічныя праблемы. Яшчэ да старту шырокай кампаніі па зборы батарэек у многіх рэлігійных установах краіны пачалі збіраць элементы сілкавання, займаюцца тут і добраўпарадкаваннем крыніц пітной вады.

У брацкім доме «Кінія» пры падтрымцы экалагічных арганізацый створаны экалагічны клас, дзе праводзяцца майстар-класы, экалагічныя семінары для дзяцей, у тым ліку і з абмежаванымі магчымасцямі.

Па словах каардынатора праектаў аб'яднання «Жывое партнёрства» **Ларысы Якавук**, фарміраванне экалагічнага ладу жыцця ў прыроджан — адна з галоўных надзённых задач. Сёння неабходна ва ўсіх прыходах, храмах гаварыць

пра тое, што на святы могількі не павінны ператварацца ў царства «пластыкавай прыгажосці». Бо павага да продкаў — гэта не толькі догляд магіл, але і жывыя, а не штучныя, кветкі.

Вопыт рэлігійных устаноў і арганізацый, прадстаўлены падчас пасяджэння, магчыма, ляжа ў аснове новай праграмы супрацоўніцтва Мінпрыроды і БПЦ па пытаннях аховы навакольнага асяроддзя на перыяд 2016-2020 гг., праект якой плануецца падрыхтаваць да лістапада бягучага года. У хуткім часе павінен з'явіцца і рабочы план сумеснай экалагічнай дзейнасці на 2016 год. Многія мерапрыемствы, якія ўвойдуць у гэты дакумент, будуць прысвечаны 30-годдзю Чарнобыльскай катастрофы.

— Мы будзем рабіць усё магчымае, каб людзі, асабліва маладое пакаленне, выходзілі ў духу любові, беражлівага стаўлення да навакольнага асяроддзя, — адзначыў **Мітрапаліт Мінскі і Заслаўскі Павел, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі**. — Навучыцца жыць у чысціні і парадку можна толькі знутры. Экалогія павінна стаць ладам жыцця.

Вераніка КОЛАСАВА. kolasava@zviazda.by

Дзяржаву і царкву аб'яднала... экалагічная сцэнка.

Фота: Яўгена ПРАСЕЦЬКАГА.

СПЫНІЦЬ НАШЭСЦЕ «ЧУЖЫНЦАЙ»

Чым небяспечныя для флоры і фаўны інвазіўныя віды?

Каларадскі жук і янотападобны сабака, баршчэўнік Сасноўскага і чырвоны дуб — гэтыя і многія іншыя прадстаўнікі жывёльнага і расліннага свету з'яўляюцца экзатычнымі, нетыповымі для нашай мясцовасці. У кожнага з іх — асабісты шлях міграцыі, але збліжае іх адно — небяспека, якую яны нясуць людзям і беларускай прыродзе ўвогуле.

Паводле слоў загадчыка лабараторыі гідрабіялогіі НПЦ па біярэсурсах НАН Беларусі, кіраўніка міжведамаснага цэнтра па інвазіўных відах **Вітала Сяменчанкі**, у многіх краінах Еўропы і рэгіёнах Расіі існуюць так званыя «чорныя спісы». Туды ўключаны віды жывёл і раслін, здольных

прынесці істотную эканамічную, экалагічную і сацыяльную шкоду краіне. У канцы года павінна ўбачыць свет і беларуская «Чорная кніга». У гэтым выданні навукоўцы даступнай мовай раскажуць пра тую небяспеку, якую нясуць чужародныя віды, і падкажуць, як з імі можна змагацца.

Сёння ў папярэдні спіс уваходзяць 54 віды раслін, 3 віды рыб, адзін від рэптэлій, 3(2) віды млекакормячых, 7 відаў водных і 25 наземных беспазваночных. Самыя вядомыя з іх — баршчэўнік Сасноўскага, сумнік канадскі, эхінацысціс шыпаваты («шалёны агурок»), амерыканская норка, янотападобны сабака, ратан-галавешка, каларадскі жук і інш. У «Чорную кнігу» не ўключаліся віды, якія адсочваюцца каранціннай і фітасанітарнай інспекцыямі, таму што кантроль за імі ўжо вядзецца. Але мяркуецца, што частка небяспечных відаў будзе рэкамендвана ўключыць і ў каранцінныя спісы.

На думку навукоўцаў, існуе тры асноўныя прычыны, якія ўплываюць на ўзмацненне працэсу інвазіі. Першая — гэта развіццё гаспадарчай дзейнасці чалавека, у тым ліку павелічэнне транспартных плыняў і тавараабмену. На другім месцы — глабальныя змены клімату. Трэцяя прычына — гадоўля ў хатніх умовах экзатычных відаў раслін і жывёл.

— Мы не можам згарнуць усю гаспадарчую дзейнасць, спыніць зносі-

ны паміж дзяржавамі і нават забараніць людзям вырошчваць на сваіх участках незвычайныя расліны, — кажа **Віталь Сяменчанка**. — Але кожны павінен усведамляць небяспеку, якую ўяўляюць інвазіўныя віды для нашай прыроды, і, па магчымасці, яе прадухіляць.

Так, пажоўклае лісце на каштане — «справа рук» інвазіўнай каштанавай молі. Папулярныя ў насельніцтва расліны сумнік канадскі і шалёны агурок, якія добра прыстасаваліся да

нашых умоў, таксама наносіць шкоду прыродзе, займаючы ўсё большыя тэрыторыі.

Новы карантынны і чужародны від — амброзія плоскакаласковая — вельмі моцны алерген, здольны нашкодзіць 80% людзей, схільных да алергічных рэакцый. Наогул, інвазіўныя расліны і жывёлы валодаюць настолькі шырокай устойлівасцю да розных фактараў навакольнага асяроддзя, што дазваляе ім пацягнуць

абарыгенныя віды. Тым больш калі ім дапамагае сам чалавек.

— Людзі, што займаюцца інтрадукцыяй раслін і жывёл, часта ацэньваюць сваю дзейнасць толькі з эканамічнага пункту гледжання, не пралічваючы магчымыя экалагічныя наступствы, — лічыць навуковец. — Яркі прыклад таму — сітуацыя з завезенай для гадоўлі амерыканскай норкай, якая два гады назад цалкам выцесніла родную для нас еўрапейскую норку.

Часта безадказнасць да сваіх дзеянняў выяўляюць і тыя, хто заводзіць экзатычную жывёлу, а праз нейкі час вырашае пазбавіцца ад сваёй «цацкі», выпусціўшы яе ў навакольнае асяроддзе.

Каб барацьба з небяспечнымі відамі жывёл і раслін была эфектыўнай, самае важнае — не ўпусціць час, упэўнены навукоўцы. Таму трэба выразна адсочваць сітуацыю на мяжы і ў сумежных краінах. Бо жывёла, якая пракралася ў Польшчу ці Расію, неў-

Ніколі не выпускайце экзатычных жывёл у натуральнае асяроддзе! Гэта сур'ёзнае парушэнне прыродаахоўнага заканадаўства. Да таго ж наступствы вашага неабдуманнага кроку могуць быць катастрофічнымі для прыроды.

Перш чым пасадзіць у сябе незвычайную расліну, пацікаўцеся, наколькі гэты від можа быць небяспечным. Кансультацыю можна атрымаць у НПЦ па біярэсурсах і ў Інстытуце эксперыментальнай батанікі НАН Беларусі.

Фота: Дзміся ІЖОБЧА.

забаве трапіць і да нас. І трэба быць гатовымі хутка адбіць гэты «напад».

Сёння ў Беларусі распрацоўваюцца і дзейнічаюць спецыяльныя праграмы па барацьбе з інвазіўнымі відамі. Навукоўцы працуюць над стварэннем біярацыянальных пестыцыдаў, здольных без вялікай шкоды для людзей і прыроды знішчыць небяспечныя расліны. Вялікую ролю ў рашэнні гэтай праблемы адыгрывае супрацоўніцтва і абмен інфармацыяй з сумежнымі краінамі.

— Дзякуючы гэтаму мы можам адсачыць прасоўванне відаў, папярэдзіць іх з'яўленне на нашай тэрыторыі і знайсці найбольш эфектыўныя спосабы барацьбы з «чужаземцамі», — лічыць **Віталь Сяменчанка**. — Да таго ж звесткі замежных калег дапамагаюць нам ацаніць патэнцыйную шкоднасць віду, які пакуль з-за невялікай колькасці ў нашай краіне не праяўляе сябе на поўную сілу.

Вераніка КОЛАСАВА. kolasava@zviazda.by

